

Szerkesztőség, Hadórhivatal és nyomda: Bulev Regele Ferdi nand (József főherceg ut) 4. Telefon: 151. — Szerzői cím: Közlöny, Arad. — Az Arad Nyomda vállalat tulajdona. Kiadás a rotációs nyomás. Megjelentek vasárnap reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak évente: 840. félre 420. negyedére 210. havonta 70 Lel. Kifizetésre havonta 50 Lel. Kibbi — Egyszeri szám 3 Lel. Vasárnap 5 Lel. — (Belső postán 50 barni fele.) Hirdetések tarifa szerinti —

49-ik évfolyam, 205. szám

Főszerkesztő: STAUDER JOZSEF
1897—1932.

Szerda, 1933. szeptember 13

„Csendőlet” Badacsonyban

Dr. Man János törvényszéki bíró ur Szilágy-somlyóról egészen bizonyos, hogy maga sem cselekedne másként, mint a Gyula fia — ha élne még ez a régivágású, joviális, jókedélyű öregur. Ma is csak azt mondaná 1933. őszén, mint a Gyula-fiu a Badacsonyból Szilágy-somlyó felé vezető hepehupás megyei úton robogva az egyetlen somlyói fiakkal viharvert kocsián:

— Hagyja csak, Goldstein bácsi, sohase kegyelmesurazzon... Szólitson csak jószívvél Man urnak, mint régen: magának én ezután is csak Man ur maradok...

Dr. Man János százéves lenne ma, ha élne s bizony, a Gyula fia is közel jár a hatvanhoz. Mulnak az évek, forog a történelem forgószínpada és körbenforog a politikai szerencse-kereke is.

Kétségkívül van ZeleZtZky-ügy — máskülönbem nem cikkeznének annyit róla a bucaresti-i lapok. Azt ugyan csak Prágából lehetne a legmegbízhatóbb forrásokból megtudni, hogy miként is állunk azzal a bizonyos Skoda-panamával, ami annyira megingatta a kormány nyugalmát — de hát a fegyvergyárak abban internacionálisan megegyeznek, hogy — hallgatni az ő esetükben mindenképpen aranyat jelent. Viszont talán épp ezért beszélnek a Boila Zachariás árulásáról a Cantacuzinó-palota círadás tükrös termeiben, mert mindenáron ezekről az ügyekről kívánt beszélni és ha egy ember mindenáron olyan témáról akar beszélni, ami tiltva van, akkor az akár a gyerekszobában történik, akár a Patria főszerkesztői szobájában, akár pedig a Calea Victoriei rokokó-palotájának fatárgasos könyvtártermében, az mindenképpen — illetlenség, amelyért büntetés jár. A Boila Zachariás ezt a pacsnit meg is kapta. — de mit csinálnak majd Mihalacheval a kormánykorifeusok, a ki ma már nyíltan is készül felolteni a vezéri tolgát, amelyet, hogy titkosabb és majesztétikusabb legyen — a revalorizációs jelszavak abrakadabráival himezett-hámozott tele...? Ez a mágikus köpenyeg, amely alatt Argetoianu és Iunian mellett még Mihalache is pompásan él, sok mindent el- és feltakar.

Mihalache esetében mindenestre felfedte az ország közvéleménye előtt a kitűnő parasztpárti vezérnek azt az elhatározott szándékát, hogy akár, milyen áldozatába is kerül, vállalja a következményeket és ha mindenáron erőltetik, hajlandó elmenni miniszterelnöknek Vaida Sándor helyett. Mihalache azonban téved akkor, ha azt hiszi, hogy jól áll neki a valutareformátor mágikus togája. Téved továbbá abban, hogy itt, Erdélyben, a politikai népszerűséghez elegendes annyi, hogy az ember egy pár bukott pénzügyminiszter kedvenc nőtáját betanulja és azt a szavát: Medve-tó felé fordulva eldabolja valahonnan Caracalból.

Téved Mihalache, aki tizenöt-husz évvel ezelőtt még azt se tudta, hogy a biharmegyei Badacsony egyáltalán a világon van, mert a szovétai Medve-tó körüli erdélyi Maniu-hivek összeseregülésén sem az ő csábdalára, sem pedig a prágai Skodaék szép szeméért nem fog halál kommu-niké fogalmazni az ott összegyűlt huszonzhat erdélyi képviselő és tizenkilenc kormánypárti Maniu-hivő szenátor. Maniu és Vaida sokkal régebből ismerik már egymást, semmint hogy szükségük volna legfrissebb kis duettjükben a Mihalache szekundálására.

Maniu és Vaida boxmeccse a hatalomért, meg a népszerűségért lehetnek izgatóságok, lehetnek szenvedelmek, de egymásra ártalmasok nem. Ők erre — amint a lezárt tizenöt év mutatja — már jobban ügyelnek, Maniu nemcsak a somlyói Goldstein-bácsinak marad a régi Man-ur, anno 1803-ból, de régi marad Vaida számára is. Ezért beszélhet a revalorizációról, amit csak akar Mihalache, Iunian, vagy Argetoianu, fújhatja gyászdulóját a transzfermoratórium miatt a párt számára az ellenzéki sajtó: lényegében véve, a pártot illetőleg sok nem változik a jelek szerint, csupán egy kis rendet kell csinálni a badacsonyi kuriáról kiszökött rakoncátlanokból Boila-gyerekek között. Az erdélyi magyarság számára a régi Manuria tanulságosan jelzi az egész belpolitikai életet. A Goldstein-bácsi is megkapja a magját, Vaidaék és Maniuék is egyszer csak megértik egymást, akár Mihalacheval, akár nélküle. A badacso-

Vérbosszut hirdetnek Párisban a németországi zsidóüldözések miatt

A nemzetközi liga nagyszabású tüntetése — Féltik Einstein professzor életét — Tuszokat jelöltek ki, akiket meggyilkolnak, ha tovább folynak a merényletek — Lejátszották a Reichstag épületének gyújtogatási főtárgyalását

Párisból jelentik: Az egész világsajtó közölte a Daily Herald ama feltűnést keltő hírével, amely szerint a hírhedt „Heilige Fehme” szervezet huszezer fontos vérdíjat tűzött ki Einstein professzor fejére. A szóbanforgó szervezet tulajdonképpen nem más, mint titkos bíróság, amely állítólag Nagy Károly idejéből származik és amelynek Németországban a 14. században ujjászervezték. A halálos ítéleteket a szervezet tagjai speciális törökkel hajtották végre, amelybe a H. F. kezdetűk voltak vésve. A szervezet az egész középkorot át terrorizálta Németországot.

Az Einstein ellen irányuló halálos fenyegetés az egész Belgiumban leirhatatlan felháborodást váltott ki. Számítései óta Einstein

a belga tengerpart Cooq sur Mer nevű part-részletén lakik, teljes visszavonultságban és a Savoyard villában végzi tudományos munkáját.

Egyik párisi lap munkatársa telefonon beszélgetést folytatott dr. Meyerrel, a professzor asszisztensével, aki kijelentette, hogy Einstein vállvonogatva és mosolyogva fogadta a halálraítéléséről szóló hírt. A belga hatóságok már öt héttel ezelőtt informálva voltak arról, hogy Einstein élete veszélyben van. A hatóságok éppen ezért megtették a szükséges óvintézkedéseket. **Két polgári ruhába öltözött csendőrködik éjjel-nappal a tudós élete fölött.** A két csendőrködő állandóan a professzor nyomában van, akik pillanatra sem veszítenek szem elől.

Minden merényletért megtorlással fenyegetnek Párisban

Párisból jelentik: A Wagram-teremben De Moro, Ciafféri és Torres tartottak hatalmas beszédeket, amelyekben a Reichstag gyújtogatónak bűnét mentegték. Az egyik szónok a következőket jelentette ki:

— A szemet-szemért, fogat-fogért elméletet fogjuk vajóra váltani, ha Einstein tanárnak a hajszála is meggörcsöl. Tudjuk, hogy gyilkos merényleteket terveznek ellene, de ha a legkisebb bántódás is érné, véres megtorlás lenne erre a válasza.

Összeütközés a rendőrséggel

A Nemzetközi Liga hétfőn este hatalmas tüntetést rendezet: a francia fővárosban a németországi zsidóüldözések ellen. Páris legnagyobb előadóterme: foglalták le erre a célra, azonban a terem, amely hatezer embert fogadott be, szűknek bizonyult és az épület előtt **15.000 főnyi tömeg szorongott.** A teremben valláskülönbőség nélkül megjelentek a francia főváros vezető egyéniségei. A katolikus, protestáns felekezetek főpapjai és társadalmi előkelőségei éppen egy ott voltak, mint a zsidóság vezető emberei. Érdekes, hogy megállapítás szerint a zsidóüldözések elleni tüntetés résztvevőinek legnagyobb része keresztény volt. A rendőrség nagy készséggel vonult ki a gyűlés környéke, mert köztudomású volt, hogy a demonstráció: a kommunisták rendezésére akarják felhasználni. **Több helyen összeütközés történt a kommunisták és a rendőrség emberei között,** amely vereséggé fajult. Több tüntetőt súlyosabb sebesülésekkel a közeli zsidó-kórházba szállították.

A városnegyed képe ostromállapotra emlékeztetett. Rendőrsztagok, lovasrendőrök s a polgárőrség járőrei cirkáltak az utcákon s azt az utcát, amelyben a német követség épülete áll, teljesen elzárták a forgalomtól. A követség palotája körül nagy rendőrkirendeltségek koncentráltak, mert híre járt, hogy a gyűlés befe-

jezés után a német követség előtt fognak tüntetni. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben megbélyegezte Németország magatartását és követeli a zsidóüldözések azonnali beállítását.

Későbbi jelentések szerint a párisi zsidóüldözések ellen állástfoglaló és demonstráló kongresszus elnöke, **Lacache feltűnést keltő bejelentést tett.** Az elnök bejelentése szerint a Nemzetközi Liga **nem fogja tűrni, hogy Einstein professzort ugyanaz a sors érje, mint a szerencsétlen Lessing tanárt.** Párisban és más fővárosokban tuszokat jelöltek ki, akik életükkel fognak fizetni a liga védeceinek életéért. Ezekről a tuszokról titkos listát vezet a liga elnöksége és abban az órában, amikor valamelyik barátjuk az üldözők által elpusztul,

a titkos listán szereplő tuszok közül valamelyik befejezi földi pályafutását.

— **Életükkel fizetnek barátaink életéért!** — mondta emelt hangon az elnök, majd így fejezte be életét: — **Szemet szemért, fogat fogért, ez a jelszavunk!**

Egy lejátszott főtárgyalás

A kongresszus legérdekesebb eseménye a Reichstag épületének gyújtogatási főtárgyalása volt. **De Moro, Ciafféri és Torres** ismert kriminálisták négyezer főnyi közönség előtt „lejátszották” a birodalmi gyűlés épületének felgyújtásával vádolt személyek védelmét. Hatalmas feltűnést keltett Ciafféri dr. nagy védőbeszéde, aki figyelmeztette a távollevő bírákat, hogy őrizkedjenek a vérbosszu szellemétől:

— **Korzikai bagyok!** — kiáltotta a „védő” — **őrizkedjenek a bosszúállás szellemétől, amely azoknak lelkeiben honol, akik gyűlölik az igazságtalanságot!**

Tizennégy tüntetőt letartóztattak.

nyí remetelak körül pedig ott él egy régi, joviális somlyói táblabiro szelleme, aki fenntartja a régi barátságot a régi somlyói fiakkal és — ha néha zajonganak is a felszaporodott

hívek az udvaron a pipaszárát tréfásan fenyegetőze emelint meg. — Ugyan-ugyan gyerekek, hát már megint rendetlenkedtek...?

Véresre verte Igyártó Sándor református lelkészt egy szalontai detektív

Bosszu műve a megdöbbentő brutalitás — Inkvizíció a bezárt ajtó mögött — Jegyzőkönyv és orvosi látlet — Feljelentés az ügyészségen — A kezelő orvos attól tart, hogy a megkínzott lelkész megvakul egyik szemére

Felháborító brutalitás áldozata lett néhány nappal ezelőtt egy megyeszerte köztiszteletnek és becsülésnek örvendő aradmegyei lelkész, akit egy magáról megfélemlített rendőrségi közeg bántalmazott vandál módon. A botránysos eset szenvedő hőse Igyártó Sándor bélzerindi református lelkész, aki az ügy tanulságos részleteit a következőkben adta elő:

— Néhány nappal ezelőtt, pontosan szeptember 8-ikán Nagyszalontára utaztam, hogy az ottani piacon eladjam buzámot. Miután üzleti ügyeimet elvégeztem, észrevettem, hogy tárcámból ezer lejt elloptak. A Korona-szállodába mentem, ahol egy ottlevő társasággal: — két földbirtokossal és egy építésszel — elbeszélgettem. Elpanaszoltam a veszteségemet és elmondtam, hogy nem fordulok rendőrségre, mert 1927-ben már történt velem hasonló eset Szalontán. Akkoriban 4000 lejt loptak el tőlem és meg is neveztem a rendőrségen az általam gyanúsított egyént, akit rajtakaptam, amikor a szobából kiosont. **A nyomozás mégsem vezetett eredményre és ezért — meséltem — teljesen értelmetlennek tartanám az újabb esetből kifolyólag feljelentést tenni.** Az ügyvel kapcsolatban bírálni kezdtem a rendőrség működését, amikor az egyik asztal mellől hirtelen felállt egy férfi és a társasághoz lépett.

— **Farcas Liviu államrendőrségi detektív vagyok —** mondotta nekem — **és kérem, kövessen a rendőrségre, ahol igazolnia kell magát.**

— Nagyon szívesen igazolom magam — válaszoltam, elbucuztam a társaságtól és a detektív társaságában eltávoztam a szálloda épületéből.

A „barátságos“ detektív

Az uton a detektív a legbarátságosabb módon beszélgetett el velem. A régi eset után érdeklődött, megkérdezte, hogyan folyt le a nyomozás az elloptott 4000 lejt ügyében, majd kilátásba helyezte, hogy ő maga vizsgálja ki az ügyet és igazságot szolgáltat. Kedélyes beszélgetés közepette érkezünk meg a rendőrségre, ahol nyomban megváltozott a hangulat. Bevittek ugyanis az egyik szobába, ahol több körendőr tartózkodott. Farcas nyomban bezárta az ajtót és mielőtt még csak gondolkozhattam volna a bezárt ajtó jelentőségén,

valami kemény tárggyal fejbeütött.

Eszméletlenül estem össze, mire megvárták, amíg magamhoz térek és csak azután kezdődött meg tulajdonképpen szenvedésem. Amikor újra eszméltre tértem, a detektív nekem esett és ütni-verní kezdett.

— **Itt döglesz meg, kutya —** kiáltozta — **nem hagyod el élve ezt az épületet. Jól tudják, ki vagy, már régen lesünk rád. Ezzel a szájjal —** s erősen a számra ütött — **mered bírálni a közállapotokat?**

— **Összevertén, megkínozva, roskadozó lábakkal, vérezve kerültem ki a nagyszalontai rendőrség épületéből. Testem kék-zöld volt, térdeim véresek, a balszem alatt nagy véralfutás, a szemből vér, fülem összeszakirva, a fülcimpa telve vérrrel, szám vérezett, az egyik metsző-fogatam is kiverték... s ilyen állapot-**

ban kerültem orvosi kezelés alá, miután előzőleg a rendőrségen „kezelték“. Másnap Vadászra utaztam, ahol dr. **Mátrai Vasil** körornavnál jelentkeztem, aki 130—1933. szám alatt hivatalos orvosi látletet állított ki sérüléseimről.

Előttünk fekszik az orvosi látlet, amely megállapítja, hogy Igyártó Sándor 48 esztendő bélzerindi református lelkészen a következő sérüléseket konstataálta:

balszeme alatt véralfutás, maga a szem is gyulladásban és vörös, úgyhogy szemidegsérülés tételezhető fel, amely esetben veszélyben fog látása. A jobbszemen is észlelhető sérülés, amely ütésből eredt. Az arcon több helyen konstataálhatók folytonossági hiányok, a fültőn cibálás és véres aláfutás állapítható meg, maga a fül forró, vörösödő színű és gyulladós. A bal metszőfogát kitörték. A testen ütések nyomai észlelhetők, a balterd véres sebekkel tel. Van a testen hely, ahol három centiméter nagyságú seb látható.

Nagyjában ezeket állapította meg az orvosi szakkifejezésekkel teli látlet, amely Igyártó Sándor szerdán viz Nagyváradra, hogy az ottani főügyésznek bemutassa. A konkluzió szerint Igyártó sebei 25 napon belül gyógyulnak.

A református lelkész az eset után napokig feküdt lakásán. Étvágytalanul, lesujtottan, ideg beteg és talán teljesen összeroppanat volna idegileg, ha nincs mellette családja, amely megvigasztalta. Ma reggelig kellett fekéünie és csak ma jött be Aradra, ahol nyomban jelentkezett a Magyar Párt irodájában és elpa-

mondja a maga véleményét is a történetekről:

— **Nekem az a meggyőződés, hogy leslek rám és alkalomra vártak, hogy elővegyenek. Pedig sohasem követtem el olyasmit, amivel a román államot sértettem volna. Politikai működésomban mindig csak a közszellemet, a vezetést kritizáltam, a román néppel szemben mindenkor a megértés álláspontját hirdettem. Bizonyítottam arra, hogy a falu és az egész környék román népe szeret tisztel. Nem lett volna tehát szabad — nemcsak velem, hanem egy rablógyilkossal sem, — ilyen vandál módon eljárni. A detektív azt kiáltozta: „már régen lesünk rád“, tehát bizonyos, hogy előkészített dolog volt. Miután eddig nem kaptam elégtételt, ma éjszaka Nagyváradra utazom, ahol az orvosi látlettel a főügyészhez megyek kihallgatásra és a fegyelmi eljárás megindítását kérem Farcas Liviu ellen. A detektívnek — mint hallottam, — nem ez az első esete, mert a nagyváradi ügyészségen folyik ellene eljárás, súlyos testisértésért és hivatalos hatalommal való visszaéléseért.**

— Nagyon lesujtott ez az eset, — folytatta Igyártó — és csak attól félek, hogy elvesztem a szememvilágát. Idegileg teljesen tönkretett és nem tudom, mi lett volna, ha nincs éjjel-nappal mellettem joghallgató fiam, aki folyton vigasztal.

A váradi ügyészség előtt

Ez Igyártó Sándor tragédiája. Kommentálni alig kell, hiszen a tények mindennél ékebben beszélnek. Egy köztiszteletben álló embert, egy lelkészt brutális módon összeszerezték, mert panaszkodni mert, hogy elloptú pénzt nem tudja visszakapni. Ez a közvetlen ok. A közvetett okot az érdekeltek csak feltételezik, éppen a detektív szavai nyomán. De a gerinces magyar politikáért nem járhat véres, ha büntös valaki, ha vétett az állam törvényei ellen, állítsák bíróság elé. A botránysos eset további fordulatai a nagyváradi ügyészség kezében vannak. Az ügyészségnek kell gondoskodni arról, hogy Igyártó és a református lelkész, személyén keresztül, a megsértett állampolgári jog teljes elégtételt kapjon.

PATAKY ISKOLA

gimnasztikai és táncművészeti

Str. Alexandri (Salacz-uca) 6.

Testkultúra minden fokozatú kornak és művészi tánc kiképzés színpad és tanítás céljára. Olcsó esti tanítványségi órák. Előkészítés a világhírű drezdai Wigman diplomavizsgára. Beiratás: d. e. 10—12, d. u. 4—6-ig

naszotta a veje történetek. A Magyar Pártnál jegyzőkönyvet vettek fel az esetről és a pártvezetés az összes illetékes hatóságokhoz fordul elégtételért és jogorvoslásért. Erre annál is inkább szükség van, mert Igyártó, aki időközben **írásbeli feljelentést tett bántalmazója ellen, ezideig semmiféle orvoslást nem kapott.** A detektív egyszerűen leagadta, hogy hozzá nyult volna és kijelentette, hogy Igyártót valószínűleg az uccán verték meg. Ezzel szemben a református lelkész tanukra hivatkozik, akik látták, hogy teljesen épen távozott el a detektív társaságában a rendőrségre.

Boros Károly aradi magyarpárti titkár volt Dezső-uccai lakásán találkoztunk a sokat szenvedett lelkésszel, aki egyike a Magyar Párt legelkessebb hűveinek, aki minden mozgalomban kivette a részét és sokat tett a magyar ügyért. Igyártó egyébként a központi elnöktanács tagja és a zerindi tagozat elnöke, akivel — mint az a lelkész előadásából kiderül — valószínűleg éppen politikai tevékenysége miatt bántak ilyen módon. Az orvosi látlet semmi-lyen sem túloz. Igyártó véralfutásos szemével, össze-visszavert orrával rettenetes látványt nyújt. Nehezére esik a beszéd, de erőszakot vesz fájdalom és az eszt. ismertetése után el-

Repülőkatasztrófa nyolc halottal

Borzalmas tragédia Laibach közelében

Belgrádból jelentik: Borzalmas repülőszerecsétség történt kedden reggel Laibach közelében. A katasztrófának nyolc halottja van. Ilyen nagyarányú repülőszerecsétségére a jugoszláv állam fennállása óta nem volt példa. Az Acroput jugoszláv légitörvényszék társaság nemrégiben megnyitott új vonalán, a laibach-susaki vonalon történt a katasztrófa. A menetrendszerű utasszállító repülőgépe, amely reggel 6 óra 10 perckor startolt Laibachból, közvetlenül az indulás után sűrű ködbe jutott, úgy, hogy a pilóta elvesztette a tájékozódást. A gép nekiment egy erdőnek, kerekei beleakadtak a fák koronájába, a motor felrobbant s az egész gép pillanatok alatt lángokban állott. Nyolcan ültek benne: hat utas, a pilóta és a mechanikus. Mind a nyolcan szörnyethaltak. Az áldozatok legnagyobb része szlovén, van azonban közöttük egy birodalmi német állampolgár is: König György. Hét férfi és egy nő pusztult el. A pilóta hét éve állott a társaság szolgálatában.

CURSO MOZGÓ! MA utoljára!

Ugy még Aradon soha nem énekelték, mint **J. A. GAINES** világhírű tenorista! Személyesen fellép még ma minden előadáson! CD Operák! Néger dalok, stb.

a FÉRFJOGÁS!!!

Bolvány nagy erő operettje keretében belül GUSTAV FROLICH, MARIA SOLVEG, PAUL KEMP.

CORSO!

HOLNAP

PREMIER!

NAGYSZABASUMŰSOR

A század menyasszonya!

A filmmel személyesen fellépnek a világhíres rádió korus

GUSLEAR

15 Don-kozák!

Zenes katonai vigjáték. Lucie Englisch, Paul Hörbiger a humor művészel.

Orosz balalajsa, korus, kozák dalok és táncok. Egy dal románul, egy dal magyarul is

Uj helyárok csütörtöktől kezdve: 10. 15. 20. 25 lejt.

Kisebbségvédelem a Népszövetség előtt

A rendelkezést kiterjesztik valamennyi államra

Genéből jelentik: A Népszövetség ülészaka elé hírek szerint olyan határozati javaslatot nyújtanak be, amely kiterjesztené a kisebbségvédelmi intézkedések rendeletét valamennyi államra. A javaslatot Franciaország terjesztette elő mint érdekelt fél, azonban — illetékes körökből származó információk szerint — az

akció hátterében Lengyelország és Csehország áll s az egész javaslat éle Németország ellen irányul a zsidóüldözések megakadályozásának ürügye alatt. A népszövetségi titkárság egyelőre mi sem tud a javaslatról és azt hiszik, hogy csupán kísérleti léggömb feleresztéséről van szó.

Lengyel kémyszervezet leplezett le a berlini rendőrség

A lengyel követség volt a szervezet központja — A követségi portás gyanús halála

Berlinből jelentik: Nagyszabású kémkedési ügyet leplezett le a német rendőrség. Egy régóta működő lengyel kémyszervezet tagjai kerültek kézre és ma már súlyosan terhelő bizonyítékok állanak a rendőrség rendelkezésére a kémyszervezet munkáját illetőleg. Néhány nappal ezelőtt történt, hogy a stettini rendőrség letartóztatott egy kémgyanus férfit, aki *Züchke* charlottenburgi kereskedelmi alkalmazottnak mondta magát. A nyomozás során kiderült, hogy a kereskedelmi alkalmazott valójában *Kadziersky* lengyel kémmel azonos. Letartóztatása után a rendőrség közölte vele, hogy működésére nézve minden bizonyíték a rendőrség kezében van. *Kadziersky* erre beismerő vallomást tett és elmondta, hogy egy lengyel hadseregbeli századossal együtt Németországba küldötték katonai megfigyelések megejtése végett. Elmondta, hogy fizetést is kapott, amelytől utalványon küldötték neki.

A nyomozás további során a rendőrségnek sikerült megállapítani annak kilétét is, aki a pénz a kém címére feladta. Kiderült, hogy a küldő *Zielinsky* a lengyel követség portása volt. Tegnap letartóztatták a lengyel követség épületében lakó *Langer* Lipót, aki a közben megbetegedett portás helyett a legutóbbi pénzküldeményt *Kadziersky* címére feladta. *Langer* nem tudta igazolni, hogy exterritoriális jogokat élvez, mint a követség lakója és ezért volt lehetséges letartóztatása. Néhány órával később megjelent a rendőrségen *Terkowsky*, a lengyel követség attaséja, aki igazolta, hogy *Langer* a követség személyzetéhez tartozik, mire eltekintettek további fogvatartásától és szabadlábra helyezték.

A kémkedési ügyvel kapcsolatban újabb szenzációs fordulatra terjesztette ki a nyomozást a berlini rendőrség. A követség portása ugyanis, aki napokkal ezelőtt megbetegedett, kórházban feküdt. Az ügy kipattanása után a portást egy ismeretlen férfi látogatta meg, aki *Zielinsky* sógorának mondotta magát. A látogatás után a portás állapota rohamosan rosszabbodott és alig egy nappal

később meghalt. Az államügyészség lefoglalta a portás holttestét, miután azt akarják megállapítani, nem mérgezés áldozata lett-e *Zielinsky*. A feltevés ugyanis az, hogy a portást eltették láb alól, hogy ne árulhassa el a kémyszervezet titkait. A nyomozás nagy apparátussal folyik és fontos támpontokat nyújt néhány kijelentés, amelyet *Zielinsky* közvetlenül halála előtt tett.

Agyonlőtte feleségét és öngyilkos lett egy kiskanizsai iparos

Tragédia a kórházban

Nagykanizsáról jelentik: Ma hajnalban négy órakor a városi kórházban Német János kiskanizsai 45 éves cipész-mester revolverlövésekkel agyonlőtte 39 éves feleségét, aki már fél éve különváltan élt tőle. Az asszony éjszakai szolgálatot teljesített a női és férfi pavillonban, amely két különálló épület a kórház udvarán. Német János bemászott a kerítésen s mikor felesége reggel 4 órakor a férripavillonból át akart menni a női osztályra, üldözőbe vette.

Az asszony elmenekült a női pavillonba s ott egy ajtó mögé rejtőzött el, férje azonban az üvegajtón keresztül mellbelőtte. Az asszony erre elengedte a kilincset, férje pedig még egyszer a szeme közé lőtt. Az asszony azonnal meghalt, a gyilkos férj pedig nyugodtan távozott, mert a rendkívül felindult női betegek nem tudták megakadályozni menekülését.

Német János, aki már harmadik ura feleségének, iszákos, goromba ember volt, aki feleségét állandóan verte s az asszony ezért akart elválni tőle.

Német szökéséről a nagykanizsai rendőrség rádió útján értesítette a budapesti főkapitányságot is. A rendőrségnek ugyanis az a gyanuja, hogy Német Budapest felé menekült

Antoinette, a sofföröm

(Amikor a Nő vezet...)

Zenés-vígjáték sajtóbemutatója a Central-moziban

A szép Madame Antoinette, az előkelő társaságok kedvence egy reggel arra ébred, hogy vége az elegáns, gondtalan életmódnak. Egész vagyonát elvesztette a tőzsdén, tehát nem marad más ut számára, minthogy dolgozzon s maga keresse meg kenyerét. Azonban a szép Antoinette semmihez sem ért, az egyetlen komoly tudománya az autózás. Ebben a szakmában angasztatja magát a milliomos Harrisonnál, aki vagyonát is elnyerte. Az amerikai milliomos és a szép asszony különös szerződést kötnek egymással; három hónap elteltével, ha soffőri szolgálatát hiven teljesíti, Antoinette visszakapja vagyonát, ellenkező esetben pedig Harrison kedvese lesz. Ez a különös szerződésben eltöltött három hónap képezi a film cselekményét, amely mindvégig mulattató, eredeti, ötletes. A friss tempót diktáló, könnyű és kellemes muzsika *Ralph Benatzky* zeneszerzői tehetségét dicséri. Antoinette bájos, izig-vevő szubrettszerepét a finom játékmódoru, varázsával kedves *Charlotte Ander* játssza. Kellemes hangjával és egyéniségének varázsával felejthetlenné teszi a film egyes jeleneteit. Partneri a férfias szimpatikus *Hans A. v. Schlettow*, a mulatságos *Falkenstein*, *Elsa Temary*, *Harry Halm* és *Georgia Lindt*.

Agyonlőtte feleségét és öngyilkos lett egy kiskanizsai iparos

Tragédia a kórházban

s éppen ezért kérte a budapesti főkapitányságot, hogy a nyomozást a fővárosban is indítsa meg a gyilkos férj kézrekerítésére.

Nagykanizsa határában ma megtalálták a feleséggyilkos Német János, gazdálkodó holttestét. A gyilkos gazdálkodó átlőtt halántékkal feküdt az országút árkában. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Német tette fölött érzett elkeseredésében agyonlőtte magát.

Aradi orvos és gyógyszerész pereskedése

Jogos-e az orvos által követelt honorárium?

Egy ismert aradi orvos és gyógyszerész közötti per került ma az aradi törvényszék elé. *Szedlák* Ödön dr. aradi idegorvos 10 ezer lejes honoráriumért perelte be *Szondy* gyógyszerészt, akit a beadvány szerint heteken át kezelte. Az érdekes per előzményei a következők:

Körülbelül hat évvel ezelőtt járt orvosi kezelétesre a gyógyszerész, aki a kezelés befejezése után sem egyenlített ki a körülbelül tízezer lejt kitevő számláját. Az idegorvos nem erőszakolta a számla kifizetését és így az ügy elhúzódott. Néhány hónappal ezelőtt azonban az Orvosszövetség határozatot hozott, amely szerint az összes orvosi honoráriumköveteléseket egy aradi nagybanknak adják át, behajtás végett. A bankszolgá meg is jelent a gyógyszerésznél, aki azonban kijelentette, hogy nem tartozik az összeggel, az orvost nem is ismeri. Ekkor került perre a dolog.

A tárgyalás folyamán *Szondy* beismerte, hogy dr. *Szedlák* kezelte, azonban a felszámított vizitek számát sokallotta és kijelentette, hogy néhányszor járt csak fel az orvos rendelőjébe. A bíróság *Szedlák* dr.-t kötelezte, igazolja, hogy *Szondy*t állandóan kezelte. Az orvos megidézette a bíróság elé azokat a betegeket, akik a gyógyszerésszel egy időben jártak hozzá és akik igazolták is a bíróság előtt *Szedlák* dr. állításait. *Szondy* gyógyszerész szerint *Szedlák* dr. vele szemben támasztott követelése nem jogos, azonban nem akar elébe vágni a döntésnek és állítását a bíróság előtt igazolni fogja. Az aradi törvényszék ma ismét tárgyalta az ügyet, miután azonban az egyik tanu hiányzott, a tárgyalást októberre halasztották.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben). — Szeplők és mindentéle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

Gyilkos merénylet egy gáji földmives ellen

Megtámadták és összeszurkálták haragosal — Haldokolva szállították az aradi kórházba

Véres gyilkossági kísérlet történt kedden a késő éjszaka Gájban. Két gáji földmives, *Cracian* Pál és *Gyömbér* Péter ma éjszaka kicsalták a mezőre *Giurgiu* János negyvenéves gáji földmivest, aki régi haragosuk és késsel súlyosan megsebesítették. A szerencsétlen gazdálkodót vérbe fagyva találták meg a járőrök s nyomban értesítették a mentőket, akik beszállították a kórházba. Értesítették a rendőrséget is, ahonnan *Cherches* komiszár szállít ki a helyszínre és bevezette az ügyben a nyomozást. A komiszár megállapította, hogy *Cracian* és *Gyömbér* előre megbeszélték, hogy végeznék régi haragosukkal, *Giurgiu* Jánossal és ezért ma este meglesték, amint a munkából haza felé tartott. Magukkal kviták és látszólagosan kibékültek vele.

A késő esti órákig voltak együtt és a séta közben a mező felé vitték a mit sem sejtő gazdálkodót. Itt azután felhasználva azt, hogy ebben az időben ugyyszólván senki sem jár és zavarhatja őket, rátámadtak *Giurgiu*ra. Lete-

perték a földre a védekező embert, aki a verekedés közben segítségért kiáltott. A kiáltásokat többen meghallották és a hangok irányába indultak. Amikor a támadók a lépteiket meghallották, hogy végleg elnémissák áldozatukat, többször mellbeszurták és elmenekültek. A későn érkezett segítség már csak az eszméletlen állapotban fekvő *Giurgiu*ra akadhathott rá. A nyomozás eredményéről a komiszár értesítette a csendőrséget, amely még az éjszaka folyamán elfogató parancsot adott ki a két földmives ellen. Lapzárta előtti jelentéseink arról számolnak be, hogy a szerencsétlen áldozatot megvizsgálták és megállapították, hogy sebe életveszélyes. Kihallgatni nem lehetett, mert eszméletlen állapotban van.

Az utolsó jelentések arról számolnak be, hogy a csendőrség a tettesek nyomában van és előreláthatólag a merénylők már a reggeli órákban a csendőrség kezében lesznek. A gyilkossági kísérlet izgalomban tartja egész Gáj lakosságát.

Elhelyezik az aradi repülőtérrel a hangárokat és a repülőállomást

A légügyi minisztérium megbízottja Aradon — A jelenlegi repülőtér nem alkalmas a repülőállomás céljaira

Az aradi repülőtér intézményének ügye ugylátszik újra egy sorsdöntő fordulathoz érkezett el. Kedden reggel Aradra érkezett ugyanis a bucuresti-i légügyi alminiszterium egyik képviselője, *Polly Vacas* repülőszázados, aki a légügyi alminiszterium megbízásából tárgyalásokat kezdett *Boroc Elek* dr. polgármesterrel az aradi repülőtér sorsát és ezzel kapcsolatosan Aradnak a kiírói légiforgalomba való bekapcsolását illetően.

A légügyi alminiszterium hivatalos megbízottja a délelőtti folyamán kiszállott a város képviselőjével a repülő-állomásra, hogy a hely teljes ismeretében tegye meg szakzerű észrevételeit. A helyszíni szemle lezajlása után az érdekelteket hivatalos személyiségek konferenciát tartottak, amelyen *Vacas kapitány* kifejtette nézeteit, amelyek — ugylátszik — sorsdöntő módon fognak érvényesülni az aradi repülőtéri intézmény életében.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa a keddi tárgyalásokra vonatkozólag illetékes körökből az alábbi információkat nyerte:

A bucuresti-i légügyi alminiszterium kiküldöttje kifejtette álláspontját a jelenlegi repülő-állomás alkalmasságát illetőleg Aradváros és a megye hivatalos személyiségei előtt. Fejté-éseiben annak a véleményének adott kifejezést, hogy a jelenlegi aradi repülőtér semmiesetre sem tekinthető alkalmas területnek arra, hogy ott nemzetközi forgalmat lebonyolító légi-kikötőt helyezhessenek üzembe. A terület egyáltalán nem megfelelő a nagy utasszállító-gépek landolására, ezenfelül pedig fekvése sem kedvező a költsémszerűen ohajtott célnak. A bucuresti-i repülőszázados hangsúlyozta, hogy a légügyi minisztériumnak elhatározott szándéka az, hogy Aradon aktíve működő repülőtérrel tartson üzemben, mivel erre a Deutsche Luft-hansa megszervezendő romániai repülő-járatában multhatatlanul szükség van. Eppen erre való tekintettel azonban szükségesnek tartja, hogy a város minél előbb egy új területet jelöljön ki az állandó aradi repülőállomás céljaira, mert pár éven belül biztosra vehető, hogy

Veszedelemes betörőt

ítélt el az aradi törvényszék

Egy évi fogságra ítélték Barsan Jánost

Április és május hónapokban egymást követették Aradon a betörések löpások. Szinte nap-nap után újabb betörésről tetek feljelentés: az aradi rendőrség bünygyi osztályán. Április 13-án *Wagner Antal* aradi lakoshoz törték be, április 14-én dr. *Anghel István* volt aradi polgármester lakásába kíséreltek meg betörést, azonban a polgármester fia felébredt és revolverrel lőtt a menekülő tolvaj után, akinek sikerült elmenekülnie. Április 18-án *Savonescu Cornel* lakását fosztották ki. A betörő két héttel ezután pihent, majd május 5-én *Wildan József* aradi lakos Str. Dragos Voda 16. számú házába tört be, ahol sikerült nagyobb zsákmányra szert tennie. Május 21-én követte el a vakmerő utolsó betörését letartóztatása előtt. *Szalai Vilmos* dr. aradi ügyvéd lakásába tört be, ahonnan többek között egy irógépet vit el. Ennek az irógépnek az értékesítése során leplezték le a sokáig keresett tolvajt, akiről a rendőrség megállapította, hogy *Barsan János*nak hívják, marosvásárhelyi illetőségű. Barsan április hónapban Marosvásárhelyről azzal a szándékkal érkezett Aradra, hogy sorozatos betöréseket követ el. Ott helyen sikeresen operált és nem került volna rendőrkézre akkor sem, ha az irógépet nem próbálta volna értékesíteni.

Az aradi törvényszék kedden vonta felelősségre ösztörös betöréséért *Barsan Jánost* és összbüntetésenként egy évi fogságra ítélt.

Aradot sikerül bekapcsolni a nemzetközi légügyi forgalomba.

Az aradvárosi hatóságok az értekezletet követően elhatározták, hogy követni fogják a légügyi alminiszterium intencióit és új területet választanak ki az aradi repülőállomás számára. Annál is inkább, mivel a jelenlegi terület tulajdonképpen a katonaság tulajdonát képezi és így nem lehet számítani arra, hogy egy állandó jellebű városi intézménynek zavartalan életét lehessen rajta biztosítani. Egyébként is a nemzetközi állomás olyan természetű investíciókat igényel, amelyeket a realizálásuk után változtatni már csak még nagyobb költséggel lehetne. Aradváros vezetősége éppen ezért azt a tervet vetette fel, hogy a repülőtérrel a rajta lévő hangárral egyetemben a város központjához jóval közelebb eső területen állítja fel, a csálai erdőtelep és a városi

Tudóstanatórium között, amelyhez egyfelől kiűnő út vezet, másfelől pedig alig két kilométernyire fekszik a várostól. Maga a terület pedig jelenleg városi közlegető és nivelláció-jánál fogva kitűnően megfelel egy repülőállomás céljaira.

Értesüléseink szerint a tervvel foglalkozott már a mai napon a légügyi alminiszterium hivatalos képviselője is, aki ismételen tetszésének adott kifejezést felette. A miniszterium eddigi terveit szerint ez évben, sőt még a jövőben sem lehet szó arról, hogy a Deutsche Luft-hansa gépei leszálljanak Aradon. *Ezzel szemben komoly remény kapcsolódik rá, hogy 1934-ben Aradot a beföldi légiforgalom hálózatába bekapcsolhassák Temesvár--Arad--Craiova--Bucuresti--Constanza viszonylatban.* Miután ilyen keretek között az aradi repülőállomás használhatóságát eléggé megalapozták, szó lehet róla, hogy 1935-ben, tehát két év múlva, realizálni próbálják az eddigi, tisztán elvi tárgyalásokat is a német érdekeltségű repülőgép-járatral nemzetközi viszonylatokban, amely Berlint, Prágát, Budapestet kapcsolná Aradhoz, hogy innen Bucurestint át repülhessenek a gépek Constanza és Konstancinapoly--Ankara felé.

JEAN HARLOW az a ritka

rekordot elért szépség, aki ma is slágert birtosinálni filmjéből a

Vöröshaju asszony-ból,

magából pedig néhány nap alatt közismert sztárt.

Habsburg Antal főherceg és a soborsini Hunyady-birtok

Hír szerint Ileana román királyi hercegnő férje megvásárolta a Hunyady-birtokot — Egy érdekes cáfoló nyilatkozat

Soborsini tudósítónk jelenti: Alig egy napja, hogy a gróf Hunyady-féle soborsini hagyaték körül keletkezett jogi konfliktusokban a legelső tárgyalás a radnai bíróságon lezajlott, érdekes hír röppent fel Budapesten a nagykiterjedésű birtokkal kapcsolatosan. Egyelőre ellenőrizhetetlen hírforrás alapján, az a hír terjedt el a napisajtóban, hogy gróf Hunyady Ferenc soborsini birtok-örökségét, amelynek elárvereztetése érdekében nagyszabású hivatali apparátus jött mozgásba, a magyarországi állampolgársággal rendelkező örökös, szabad kézből máris értékesítette és

a vevő nem más, mint Ileana román királyi hercegnő férje, Habsburg Antal főherceg.

Azok előtt, akik ismerik a Hunyady-grófok igen szoros kapcsolatait a Habsburg-házzal, a híradás korántsem hat azzal a határozottsággal, amely ennek az érdekes birtokcserének lehetőségét teljesen kizárná. Amint köztudomású, a strenockerseeli Habsburg-udvarban egy Hunyady-gróf teljesít állandó szolgálatot az özvegy Zita magyar exkirálynő udvartartásában, aki egyébként jelenleg is a Habsburg-ház feje. Ezenfelül a Hunyady-grófokat szoros rokoni kötelékek fűzik a román királyi udvarhoz is, ahol az egyik családtag közvetlenül az uralkodó legbensőbb környezetében él. A soborsini birtoknak Habsburg-kézre való kerülése tehát egyáltalán nem kizárt lehetőség, bár más kérdés tárgyat képezhetné az, hogy Antal főherceg ilyen nagyarányú ingatlanvásárlásokba bocsájtkozzék, akkor, amidőn köztudomású, hogy nem gazdag ember és mint aktív pilóta kíván megélni. A hír érdekességét azonban posszibilissé avatta az a véletlen tény is, hogy a soborsini birtok örököse, Hunyady Ferenc gróf, jelenleg éppen ősei birtokán tartózkodik, sőt odautazott hozzá *Iancu Cornel* dr. aradi

ügyvéd is, a Nadasdy- és Hunyady grófi-családok jogtanácsosa is.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa az érdekes hír vétele után a családhoz közel álló körökben, az alábbi információkat nyerte:

— Az a verzió, amely szerint Habsburg Antal főherceg vette volna meg a soborsini gróf Hunyady-féle birtokot, a jelen pillanatban nem lehet más, mint egy fantasztikus kitalálás. Mindazok, akik ennek a nagyszabású birtokpernek igazán benfontesei, igen jól tudják, mennyire másképpen kívánja a birtok jog-szerinti örököse, a fiatal gróf, rendezni a romániai birtoka ügyét. Ez a megoldás azonban annyira más, annyira kézenfekvőbb és annyira alacsony támasztva az ország fennálló törvényes rendelkezéseivel, hogy az ilyen híreszteléseket, amelyek a Habsburg-családot is belekeverik a soborsini birtok körüli eseményekbe, a beavatottak csak mosollyal fogadhatják.

Az érdekes nyilatkozat, amelyet a soborsini birtok ügyének egyik alapos ismerőjétől kaptunk, sejtetni enged nemcsak azt, hogy a birtok új Habsburg-legendája pusztán kitalálás csupán, hanem azt is — és ez talán a legérdekesebb fordulat, — hogy a fiatal Hunyady grófnak máris kész terve van birtoka megvételéhez a kisajátítási, illetve elárverezési tervekkel szemben.

CENTRAL-MOZGO: Premier. AMIKOR A NŐ VEZET... (Chauffeur Antoinette.) Zenés, énekes viglák, fűszerepekben: CHARLOTTE ANDER, HANS AD. v. SCHLETTOW, JULIUS FALKENSTEIN. Új beosztás, helyárak: 12, 15, 20 és 25 lej, repülőbéllyeggel együtt.

SELECT-MOZGO: Repriz-premier. DOLORES DEL RIO legszebb filmje: LUANA, Partnere a délceg JOEL McCREA. Helyárak: 7, 10 és 15 lej, repülőbéllyeggel együtt.

Az aradi magyarság szervezkedése

Fontos értekezlet a Magyar Pártban

Az aradi Magyar Párt szervező-bizottsága kedden este hét órakor gyűlést tartott, amelyen *Parecz Béla* dr. elnököl. A bizottság olyan kérdésekkel foglalkozott, amelyek nagyszabásúak a párt jövőjére vonatkozólag. Erélyes és lelkes agitáció kezdetét jelent a keddi összejövetel, amelynek célja a Magyar Párt sorába terelni mindazokat a magyar kisebbséghez tartozó polgárokat, akikre a pártnak szüksége van. A bizottság célul tűzte ki magának, hogy minden aradi magyar kisebbségi polgárt felkeres és felhívja arra, hogy lépjen be a párt tagjai sorába. De felkeresők azok is, akik névleg szerepelnek ugyan a tagok sorában, de a párttagság anyagi kötelességeinek nem tesznek eleget. Ennek a mozgalomnak az a célja, hogy a Magyar Párt aradi csoportját megerősítsék, hogy fokozottabban mértékben eleget tehessen az összességel szembeni kulturális és népművelődési kötelességeinek.

A szervező-bizottság különösebb gonddal foglalkozott a választói névjegyzék kiegészítésének kérdésével. Elhatározták, hogy a központi iroda tisztviselői felkeresik az összes választójogosultakat, akik vagy csak most nyerték el jogcímüket, vagy pedig indokolatlan módon kimaradtak a listákból. Ezekkel a polgárokkal kérvényt íratnak alá, amelyben az illető a választói listába való felvételéért folyamodik. Ezt a kérvényt a párt központi irodája juttatja el a város illetékes ügyosztályához.

A Goldschmidt-bank verspályázatai

Goldschmidtől van sorsjegye?
Őn a jövő emberet!

(D. Margit.)

Öt millió minden álmodom.

S ezt Goldschmidt sorsjegytől várom.

(Szerencse fell!)

Hurrá vidámság, kacaj és derű.

A Goldschmidt sorsjegy csak most lesz népszerű.

(Ibolya.)

Goldschmidt banknál ez a jelszó.

Sorsjegy, főnyeremény, bankó!

(Aki mer az nyer.)

Kétszáz ezer lej nyugdíjlevonás — egy aradi közhivatalnok mulasztása miatt

Egy volt adófőnököt az alantasa hibája miatt tettek anyagilag felelőssé — Hány évig felelős az állam a tévesen behajtott adóért?

Az aradi pénzügyigazgatóság jogügyi osztályát két rendkívül érdekes ügy foglalkoztatja most. A két per nem hasonlít egymáshoz és csak azért foglalkozunk velük közös cikkben, mert az aradi törvényszék mindkettőben olyan ítéletet fog hozni, amely majd irányadóul szolgál az ezután felmerülő hasonló ügyekben. A két eset részletei a következők:

Egy általánosan ismert aradi kereskedőre 1920-ban igen magas állami adót vetettek ki, amelyet megfellebbezett, de mégis inkasszálták tőle az egész összeget. Abban az időben még nem közvetlenül a pénzügyigazgatósághoz, hanem a városi adóhivatalhoz kellett befizetni az állami adókat is és a városi adóhivatal a hozzá befolyt állami adókat beszolgáltatta a pénzügyigazgatóság főpénztárába. A kereskedő fellebbezését csak 5 év múlva intézték el végső fokozatra és a döntés nem az állam, hanem az adófizető javára szólt. A legfelsőbb fórum ugyanis megállapította, hogy harmincezer lej adóösszelet visszajár a kereskedőnek. Mivel a pénzügyigazgatóság ennek ellenére sem fizette vissza a harmincezer lejt és be sem számította a legközelebbi adókiivetés alkalmával, a károsult kereskedő a neki járó 30 ezer lej miatt beperelte az államot.

Az illetékes bíróság elutasította az adófizető keresetét azzal az indoklással, hogy a követelés már elévült, mert az ilyen igényt csak öt éven belül lehet érvényesíteni az állammal szemben.

A felperes megfellebbezte az ítéletet és az aradi törvényszék néhány nap múlva foglalkozik a kérdéssel. A fellebbezés sorsa iránt kereskedői körökben élénk érdeklődés nyilvánul meg, mert több hasonló ügy is fekszik a pénzügyigazgatóságon.

A másik pert egy volt aradi adóhivatali főnök indította a kincstár ellen s kérte, hogy letiltott nyugdíját a bíróság oldja fel a zár alól. Az illető három évvel ezelőtt számottevő nyugdíjjal vonult vissza. Az a ház, amelyben lakik, a felesége nevében áll. A szóbanlevő tisztviselő szerepelt egy évekkel ezelőtt történt nagy állatcsempészési ügyben kivett több millió lejes bírság behajtásánál és 192 ezer lej híjával sikerült is azt inkasszálnia. Az utolsó 192 ezer lej azért nem folyt be, mert — a pénzügyigazgatóság ügyészi hivatalának perbeli állítása szerint — a kereskedő ellen kitűzött árverést nem készítették elő kellő gondossággal. Ezért a volt adófőnök ellen pert indított az állam és mivel csak a feleségének van ingatlana, nem lehetett volna másképpen biztosítani a 192 ezer lejt, csak a nyugdíj levonásával. Az alperes az ezt kimondó bírói ítélet ellen fellebbezett és abban azt állítja, hogy a mulasztást nem ő, hanem egyik, már elhunyt adóhivatali tisztviselő követte el, aki az ő kerületében működött, tehát jogosan tarthat igényt teljes nyugdíjára. Ebben az érdekes ügyben is néhány nap múlva dönt az aradi törvényszék.

SPORT KÖZLÖNY

Bucurestiben játszó le a Jugoszlávia—Románia világbajnoki selejtezőmérkőzést

Győzött a román álláspont — A FIFA milánói ülésén hozták meg a döntést

Milanóból jelentik: Hirt adtuk arról, hogy a FIFA végrehajtó-bizottsága a román—jugoszláv—svájci világbajnoki selejtezők ügyében meghozta első döntését: a Jugoszlávia—Svájc mérkőzést szeptember 24-ikén Belgrádban kell lejátszani. A nemzetközi szövetség rövid terminust engedélyezett: arra, hogy Románia és Jugoszlávia és Románia—Svájc egyezzenek meg mérkőzéseik helyét és időpontját illetően. Ez a határidő lejártáig nem történt meg, mire a FIFA meghozta döntését:

a román—jugoszláv mérkőzést Bucurestiben, a román—svájci mérkőzést Bernben kell lejátszani.

A mérkőzések időpontját a román, illetve svájci szövetségek tűzik ki.

A FIFA döntése a román sportdiplomácia nagy sikerét jelenti. A hármas csoportból ugyanis ketten kerülnek a döntőbe. Az egyik Svájc lesz, mely előreláthatólag mindkét ellenfelét megverti, a második kérdése Románia—Jugoszlávia mérkőzésen dől el. Ezt nagyon jól tudja a jugoszláv szövetség is, mely hallani sem akart arról, hogy a mérkőzés Bucurestiben legyen. Ez érthető is, hiszen még nagyon fáj a jugoszlávoknak a Bucurestiben elszenvedett 5:0-as vereség. A FIFA igazságos döntése, melyben nagy szerepe volt a magyar Fischer alelnöknek, most Romániának adta a felbecsülhetetlen előnyt, hogy a román csapat idehaza, honi környezetben játszhatja le döntő mérkőzését Jugoszláviával.

Somogyi Klári ismét legyőzte Zizovits Lenkét és első lett

Eforiából jelentik: A teniszversenyen, amelyen az ország legjobbjai vettek részt, ismét komoly aradi siker volt. Somogyi Klári, az AKTE kiváló teniszezője, a váradai P. Zizovits Lenke legyőzésével előhódította a női egyesben az elsőséget. Az aradi teniszbajnoknő két szetben, 6:0, 6:3 arányban simán nyert. A férfi páros döntőjében a Réti, Hamburger-pár 6:2, 6:4, 6:4 arányban verte a Schmiéd, Welvárdi összetételű párost, így első lett. Férfi szinglben az olasz Morpurgo báró 6:2, 6:8, 6:1, 6:2 arányú vereséget mért Poulieffre és ezzel megszerezte az elsőséget.

O Japán visszatér az amerikai Davis Cup zónába. A japán tenisz-szövetség már 1934-re is az amerikai zónába adta le nevezését.

O Ladoumergue legyőzte Purjet. A két professzionista versenyző gvr közönség előtt mérkőzött Párisban 1000 méteren. A versenyt a végig vezető Ladoumergue 2 perc 20.4 mp-es idővel nyerte.

Éjjeli futballmérkőzést játszanak Bucurestiben

Romániában először Aradon rendeztek éjjeli futballmérkőzést, amely hatalmas anyagi sikerrel járt. Már azon a meccsen többek között jelen voltak a bucuresti-i sportvezérek is, akik tanulmányozni akarták ezt a kérdést. Most, — mint ahogy arról a fővárosi lapjelentések beszámolnak — Bucurestiben a Juventus pályáját szerelték fel villanyvilágítással és már csütörtökön villanyfény mellett meccselni is fognak. A szerelési munkálatokat Matuz András, a neves aradi szakember végezte, aki Rosenfeld Gézával egyetemben szerelte a Ferencváros—AMTE mecset a Gloria-CFR pályát. Aradon 32 ezer gyertyafény világította a játékerőt, ezzel szemben Bucurestiben közel 100 ezer gyertyafényű villanyégők fogják ontani a világosságot. A premierre a rendező egyesületek egy Újpest—Bocskai játékosokból összeállított kombinátot nyertek meg. Ezt a csapatot így állították össze: Alberti—Kövágó, Janzsó—Palotás, Gyulai, Kiss Gábor—Markos, Vincze, Jávör, Eöry, Déri. A tartalék Gombkötő lesz. — A csapat csütörtökön a bucuresti-i CFR-másnap a Juventus ellen veszi fel a küzdelmet.

Befejezték a magyar teniszbajnokságokat

Budapestről jelentik: Vasárnap játszották a vegyespáros döntő kivételével a magyar teniszbajnokság befejező mérkőzéseit. A férfi egyesben Gabrovitz Bánó 1:6, 7:5, 6:2 arányú legyőzésével, Menzel Vodicka ellen aratott 6:2, 7:5, 9:7 arányú győzelmevel jutott a döntőbe, amelyet Menzel 6:2, 6:0, 6:1 arányban könnyen nyert. A női páros elődöntő mérkőzése során Krahwinkel és Aussem a Wolff—Ribolt-párt 6:1, 6:2, az Eisenmenger és Szapáry grófnő kettős a Rohrerne—Deutschné párost 6:2, 6:1 arányban győzte le. A döntőt a német Krahwinkel—Aussem pár nyerte, Eisenmenger és Szapáry grófnő ellen 6:1, 6:1 arányban. A vegyes páros elődöntőkben egyrészt a Kehrling—Aussem-pár az Eifermann—Wolffné-pár ellen 3:6, 6:1, 6:2 arányban, másrészt a Menzel—Krahwinkel-kettős Gabrovitz és Tsukné ellen 6:2, 6:1 arányban győzött. A döntőt hétfőn délelőtt játszották és a Menzel—Krahwinkel cseh-német kettős 6:2, 6:3 arányban győzött a Kehrling—Aussem magyar-német kettős ellen. A Szent Imre-díj döntője: Gabrovitz—Stalios 4:6, 4:6, 6:3, 6:2, 6:3.

O A magyar profiválogatott Zágráb ellen. Budapestről jelentik: Szerdán este a magyar profi vegyes csapat játszik Zágrábban a városi válogatott ellen. A zágrábi utra a következő csapatot jelölték ki: Hári—Sternberg, Dudás—Lyka, Szűcs, Magyar—Táncos, Cseh II., Teleky, Turay, P. Szabó. Az eredeti összeállítás két ponton megváltozott. Cseh és P. Szabó lemondott a játékról, helyükre Takács II., illetve Titkos kerül.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

„Jó tervek” elkészett lovagjai

Három volt miniszter nemzetgazdasági mentő-tervei a gyakorlati gazdasági élet tükrében

Három volt miniszter. — Argetoianu, Iunian, Mihalache — felváltva rakja be a gramofonban már unalmassá vált lemezeket, amelyekről ők azt hiszik, hogy az országban valaki figyelemmel hallgatja melódiáikat. Eszünkbe jut a korán elhunyt Makai Emil kitűnő fiatal költőnek valamikor divatos, „Hét éve koldulom szerelmed” című verse. „Melódiám már kopottak. — A tavasz elhagy, itt a nyár. — Kijózanodunk mind a ketten. — Be kár érettünk, óh be kár!...”

Bizony kijózanodtak a hallgatók milliói, mert nagyon elkoptatták már a politikus urak a revalorizációs és inflációs jelszavakat, amelyekről a képzett, igazi közgazdászok régen megállapították, hogy nem egyebek, mint megtévesztésre alkalmas jelszavak. Ezek a leéptett miniszterek hasonlatosak azokhoz a szórakozott emberekhez, akiket a francia szellem „esprit d'escalier” néven gúnyol. Ők „az elkészett jó gondolat” embereinek képzelik magukat, olyan embereknek, akik csak hosszú idővel, az üzlet megkötése után kiáltanak fel: „A legjobb gondolat mindig csak utólag jut eszembe!” Iunian, Argetoianu és Mihalache is akkor kapaszkodtak bele a revalorizáció — szerintük — jó gondolatába, amikor már becsapódott mögöttük a miniszteri szoba kipárnázott ajtaja és most minden erőfeszítésük hiábavaló, mert az ajtók nem akarnak előtűk ujból megnyitni. Hiába fujják a leértékelés nyikorgó refrénjét, a bársónyszékeket aligha foglalják el.

Miért? Mert jelszavaik hamisak elméleteik megbuktak. Az összes országokban, a külföldön már régen letárgyalták, eltemették ezeket a teóriákat. De mit is várnak ők a lej hivatalos stabil árfolyamának leszállításától?! Azt, hogy attól emelkedik a mezőgazdasági termékek ára, megnövekedik az üzleti forgalom, vásárlásra serkenti a fogyasztókat, új vért csapol a gazdasági életbe és megindítja az egészséges vérkeringést. Mindez tévedés! Nagy szerencséje Mihalachenak és társainak, hogy nem Romániának kell a saját testén kipróbálni ezeket a tévtanokat, mert abba beleroskadna az ország gazdasági szervezete. Helyettünk elvégzik a megdöbbentő kísérletezést Anglia és Amerika. Különösen Amerika, amelyben a ferdén elgondolt terv megvalósítása kaoszt idézett elő, amely most a kísérletezés tüztengerében vergődik és nem talál belőle kivezető utat. Az Egyesült-Államok kormánya nagy erőfeszítéssel, a revalorizáció jelszavával harminc százalékkal lerontotta saját országának pénzét és annyi szenvedés után még mindig nem akarja visszaállítani a régi nivót. Pedig Amerika megtehetné ezt, mert még mindig óriási aranytartalékai vannak, ellentétben Romániával, ahol a lej árfolyamleszállításával voltaképpen a bankóprés indulna meg.

Stabil lej mindenáron

Hogy ez a művelet hatásaiban mit jelent, azt mindenki tudja, de leginkább tisztában vannak a felelős tényezők, akik ma a legkategorikusabb hivatalos figyelmeztetést adták le arról, hogy az állam mindenáron fenntartja a lej mostani árfolyamát. De fenn is kell ezt tartani és vissza kell utasítani a téves alapokon nyugvó gazdasági elméleteket, amelyek Amerikában már elvégezték romboló hatásukat. Ausztriában és Magyarországon az elméleti és gyakorlati tudást nélkülöző politikusok szintén felvetették ezt a kérdést, de az ottani parlamentekben a legkiválóbb közgazdászok megdönthetetlen adatokkal bebizonyították, hogy a revalorizáció nem egyéb, mint az országot létükben megtámadó — infláció.

Ezért végleg kiírtották a Köztudatból ezt a gondolatot. Ausztriában már annyira irtóznak ezektől a kopott jelszavaktól, hogy inkább hivatalosan bevezették a valuták mellett a „felpénzt” és így oldják meg az átmeneti valutáris nehézségeket.

De térjünk vissza Amerikára. Vajon emelkedett-e ott tartósan a mezőgazdasági cikkek ára a dollár új stabilizációja óta? Nem! Csak átmeneti emelkedés volt és végül az USA kormánya ultimátummal, fenyegetéssel bírta megszerezni a gabonatermő nagy államok hozzájárulását a buza termelésének csökkentését célzó tervéhez. A mezőgazdasági cikkek ára egyáltalán nem függ a valutától, hanem az állam termelési feleslegétől, a kiviteli lehetőségektől, továbbá olyan intézkedésektől, amelyeket a kormány az árszabályozás érdekében életbe léptet. Tavaly például nálunk tilos volt a külföldről búzát behozni és ezért 7—800 lejre emelkedett az ára. Csehszlovákia most szintén eltiltotta a buzaimportot.

Rémhírtérjesztés

A revalorizáció melódiája Mihalache tárogatóján most azért keltett a kelleténél nagyobb érdeklődést — de pánikot már nem okozott! — mert most nem ellenzéki politikus, hanem a kormányt támogató párt egyik ismert tagja hangoztatja azt. És azt a téves hiedelmet keltheti, hogy a kormánypártban komoly hívei vannak a lej leértékelésének. Éppen ennek a tévhitnek eloszlatása végett sietett a kormány ma hivatalosan leszögezni azt az öröndetes tény, hogy pártja a lej mai stabilitása mellett áll és ezt az elhatározását senkinek a kedvéért nem változtatja meg. Ha a kormány rémhírtérjesztésnek tekinti a káros gazdasági jelszavakkal való politikai érvényesülési törekvéseket, amelyek feltétlenül ártanak az országnak, akkor a pártfegyelem fenntartásának szigorú eszközeivel sürgősen vessen véget a köznyugalmat veszélyeztető hangos propagandának. (—)

= Az aprópénztekercsek újabb zavart okoznak. Az aradi pénzügyvizsgáztóság főpénztárában még mindig nem fejezték be az átvizsgálását annak a tizenöt millió lej váltópénzt tartalmazó öt-hatszáz lédának és ma új felfedezésre jutottak. Megállapították, hogy néhány aradi cég bélyegzőjével ellátott papírtekercsbe eddig még ismeretlen, a cégektől teljesen távolálló személyek kevesebb husz lejeseket csomagolnak és ilyen tekercsekkel fizetik ki adójukat. A főpénztárban folyó lázas munka közben azonnal nem bírták konstatálni ezt, hanem csak akkor jöttek rá, amikor néhány állami alkalmazott visszavitte a pénztekercseket és megmutatta azok hiányait. A cégek azonnal pótolták az összegeket, habár minden kétséget kizáró módon bebizonyították, hogy valaki szándékosan használta fel az ő bélyegzőikkel ellátott papírt a pénzcsomagolásra. Ezek a cégek természetesen igen sok helyre teljesítenek fizetéseket és így kerülnek kevésbé megbízható kezekbe is az ő bélyegzőikkel ellátott papírtekercsek, amelyekbe egyesek szándékosan kevesebbet tesznek be, mint amennyi a papíron áll. Ezen a helyzeten legcélszerűbb úgy segíteni, hogy a cégek peccsételjék le pénztekercseiket és ez esetben semmiféle utólagos reklamációt nem kötelesek akceptálni.

= Újabb könnyítések a kontingentálási rendelkezésekben. Bucurestiből jelentik: Az ipar és kereskedelemügyi miniszter a kontingentálással kapcsolatosan újabb rendelkezéseket adott ki, a melyektől a felmerült panaszok orvoslását várja. Mindazok az engedélyek, amelyek eddig három hónapra szóltak, hat hónapig érvényesek. Azok az engedélyek, amelyeknek érvénye az áru leszállítása előtt lejárt, két hónappal meghosszabbíthatók. Az ipar és kereskedelemügyi miniszter külön megbízottakat is ki fog nevezni a kereskedelm kamarákhoz, amelyek a kontingentálási kérelemre vonatkozólag adnak majd a közönségnek fevilágosítást.

Sivár háztájék?

„Feleségemet is, engem is elszomorított az a gondolat, hogy otthonunk 9 évi házasság után is oly sivár legyen. Mert egy hü kutya hizelgése és a kanárfütty nem mindig elegendő ahhoz, hogy egy házat vidámsággal töltsön el. Jövőnkre is gondolnunk kellett. De őszintén szólva, félttem tőle. Egy ifjúkori „félrelépés” emléke kísértett folyton. Nem tudtam volna elviselni, hogy gyermekünk ebből kifolyólag bármit is szenvedjen. Végül az orvos megnyugtatót azáltal, hogy PAGEOL kurát irt elő. Most van egy egészséges, szép gyermekünk, miáltal az önök jóvoltából behatolt házunkba a napsugár.”

T... GYÖRGY.

Gaillac (Tarn.)

A PAGEOL nemcsak a folyást szünteti meg, hanem egyidejűleg megöli a bacillusokat, a romboló gonococcusokat is, mert behatol a szervezet legrejtettebb zugába is. Alulról felfelé ható fertőtlenítő szer ez, melynek hatása minden esetben biztos. A PAGEOL meggyógyítja az összes gonorrhéas betegségeket... meg a legrégibbeket is.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

= Devizaárfolyamok: Ma reggel Zürichben a dollárt 3.70 svájci frankon jegyezték, holott tegnap reggel 3.64 volt a nyitás, az utótszde pedig 3.65 volt. A mai zárlatban ismét visszaesett 3.65-re. A többi devizák zürichi jegyzéseiről az alábbi adatokat közöljük: Nyitás: Berlin 123.37.5, zárlat: 123.40, London 16.80—16.70, Amsterdam 208.83—208.70, Milánó 27.25—27.26, Prága 15.33 — változatlan, Belgrád 7 — változatlan, Bucuresti 3.08 — változatlan, Varsó 57.90 — változatlan, Bécs 72.78 a hivatalos árfolyam, de csak 57.75 a magánkursus, Brüsszel 72.17.5 — változatlan. Aradon csak magánforgalomban alakulnak ki az árfolyamok, amelyekről az alábbiakat közöljük: budapesti kifizetés 25.80, effektív pengő 26.20. Schilling a magánclearingben 20.50, dollár 133, svájci frank a zürichi magánforgalom paritásában 37.80, dinár 2.50, francia frank 7—7.5, csehszlovák korona 5.70. A márkában határozott árfolyam nem alakult ki.

= Szomorú szünet készül a Hegyalján. Az aradhegyaljai szőlőtermelők évek hosszú sora óta nem tekintettek olyan szomorú szüretre, mint ebben az esztendőben. A nagy esőzések következtében a peronoszpóra, a szőlőtermés legnagyobb ellensége, olyan mértékben lépett fel, hogy a termés virágzása közben semmisült meg. A súlyos gazdasági helyzet és a rendkívül kilátástalan termés arra kényszeríti most a Hegyalja szőlőtermelőit, hogy aközött kezdeményezzenek a Hegyaljára zuduló újabb nyomoruság enyhítése érdekében. Az aradmegyei szőlőbirtokosok a közeli napokban gyűlésre jönnek össze Aradon. A gyűlésen arra vonatkozólag hoznak határozatot, hogy a kormányhoz folyamodjanak könnyítésekért és különös kedvezményekért, a nyomorral küzdő Hegyalja részére.

= Váratlanul elhalasztották a csütörtökre tervezett lókiállítását. Mint ismeretes, e hó 14-re csütörtökre lókiállítás akartak rendezni Aradon. Már minden előkészület megtörtént a kiállítás sikere érdekében, azonban azt a mai napon bizonytalan időre elhalasztották. A kiállításra ugyanis a mai napig kelő számú kiállító nem jelentkezett, aminek oka a nehézségek gazdasági viszonyokban és a földmunkázatok késésében keresendő. Akik tehát a tervezett lókiállításra felhajtani akarták, azok mindaddig ne jelentkezzenek az aradi Mezőgazdasági Kamaránál, amíg a kamara vezetősége a közönségi előjárásokat a lókiállítás időpontjáról nem értesíti.

